

Valtuustoaloite käyttötalouden kulujen vertailusta / Tuominen Marke ym.

KVALT 15.04.2024 § 26

Marke Tuominen jätti hänen ja kolmen muun valtuutetun allekirjoittaman valtuustoaloitteen käyttötalouden kulujen vertailusta.

Päätös

Merkittiin valtuustoaloite tiedoksi ja lähetettiin se edelleen kaupunginhallituksen käsiteltäväksi.

- - - - -

KH 06.05.2024 § 127

Valtuutettu Marke Tuomisen ym. 15.4.2024 jättämä valtuustoaloite on liitteenä.

Valmistelija

Hallintojohtaja Aleksi Heikkilä, puh. 040 823 7921

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Matti Tuononen

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus merkitsee valtuustoaloitteen tiedoksi ja päättää pyytää talousjohtajalta lausunnon aloitteesta. Lausunto on toimitettava kaupunginhallitukselle viimeistään 6.9.2024.

Päätös

Hyväksyttiin.

- - - - -

KH 28.04.2025 § 117
268/00.01.03.01/2024

Käyttötalouden kulujen vertailu verrokkikuntiin

Äänekosken kaupunki on valinnut verrokkikunniksi seuraavat kunnat: Heinola, Jämsä, Laukaa ja Varkaus. Tiedot kuntien kustannuksista on kerätty Kuntaliiton kuntien palvelutuotannon tietokannasta (päivitetty 3.9.2024). Vuoden 2015 tilastouudistuksen johdosta vuosien 2015-2020 tiedot eivät ole vertailukelpoisia aikaisempien vuosien kanssa. Vuoden 2021 raportointiuudistuksen johdosta vuodesta 2021 alkaen raportoidut tiedot eivät ole täysin vertailukelpoisia aiempien vuosien kanssa.

Kuntakohtaisten tietojen vertailussa tulee huomioida, että kirjauskäytännöissä voi olla kuntakohtaisia tulkintaeroja.

Liitetiedostona on kerätty vertailutiedot yllä mainittujen verrokkikuntien osalta pääosin vuosilta 2012-2023.

Valtionosuudet vuosille 2025-2026

Kuntien valtionosuuksiin vuosille 2025–2026 vaikuttavat useat tekijät, jotka liittyvät sekä lainsäädännöllisiin uudistuksiin että taloudellisiin olosuhteisiin. Vuoden 2023 alussa toteutettu sosiaali- ja terveydenhuollon (sote) uudistus siirsi merkittävän osan kuntien tehtävistä ja rahoituksesta hyvinvointialueille. Tämä muutos vaikutti

kuntien valtionosuuksiin, ja siirtymävaiheen tarkistukset jatkuvat edelleen. Vuonna 2024 tarkentunut sote-siirtolaskelma pienensi kuntien peruspalveluiden valtionosuuksia, mikä heijastuu myös vuosien 2025–2027 rahoitukseen. Lisäksi vuoden 2024 valtionosuuteen ehdotettiin 192 miljoonan euron määräaikaista lisäystä, joka vähennetään vuosina 2025–2027, vuosittain 64 miljoonaa euroa.

Vuonna 2025 työ- ja elinkeinopalveluiden (TE-palvelut) järjestämisvastuu siirtyi kunnille. Tämä muutos kasvatti kuntien tehtäviä ja vaikutti valtionosuuksien määrään, sillä rahoitusta kohdennetaan uusien vastuiden mukaisesti.

Valtionosuusuudistus 2027

Valtiovarainministeriö valmistelee peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän uudistusta, jonka tavoitteena on lisätä järjestelmän ymmärrettävyyttä ja läpinäkyvyyttä. Uudistuksen on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2027, ja se voi merkittävästi muuttaa valtionosuuksien jakautumista kunnille. Selvityshenkilöiden raportti ehdottaa muun muassa sote-siirtoerien poistamista itsenäisinä valtionosuusperusteina, mutta niiden vaikutusten säilyttämistä tasauksen kautta.

Valtuustoaloitteen yhtenä kohtana oli myös selvittää joillakin osa-alueilla kustannusten jakoa kaupungin omana tai ostopalveluina. Tarkentavan kysymyksen jälkeen tässä kohdassa tarkoitettiin Kiinteistönhoito Oy:n tuottamien palveluiden mahdollista siirtämistä kaupungin omaksi toiminnaksi.

Äänekosken Kiinteistönhoito Oy on Äänekosken kaupungin 100 % omistama in house-yhtiö, joka tuottaa pääasiassa kiinteistönhoitopalveluita Äänekosken kaupungin omistamiin kiinteistöihin. Yhtiö myy lisäksi palveluita kaupungin muille tytäryhtiöille (n. 3 % liikevaihdosta). Aiemmin yhtiöllä on ollut lisäksi pienimuotoista myyntiä kaupunkikonsernin ulkopuolelle mm. vartiointitoiminnassa, mutta tällä hetkellä palveluita myydään ainoastaan kaupungille ja sen tytäryhtiöille. Vuonna 2023 Yhtiön liikevaihto oli 6,8 miljoonaa, tilikauden tulos 5 tuhatta ja yhtiöllä oli 96 työntekijää.

Kaupunki on selvittänyt Kiinteistönhoito Oy:n liiketoiminnan, omaisuuden ja henkilöstön siirtoa Äänekosken kaupungin suoraan omistukseen ja hallintaan.

Laajan selvityksen perusteella konsernijohtoon johtopäätös on seuraava: Strategisella kumppanuudella on onnistuttu tehostamaan yhtiön toimintaa ja yhteistyön jatkaminen säilyttää saavutetut hyödyt parhaiten. Kolmen vuoden aikana on toteutettu noin 1 milj. euron kustannussäästöt. Mikäli toiminta siirrettäisiin kaupungille, riskinä on toiminnan pirstaloituminen ja hyötyjen menettäminen, jos organisointitapa muuttuu. Yhtiömuodossa toimintaa on mahdollista jatkossakin kehittää ja sopeuttaa ketterästi vastaamaan kaupungin

muuttuvia tarpeita. Siirrolla ei saavuteta kustannussäästöjä, vaan toiminnan kustannukset todennäköisesti kasvavat. Lyhyellä aikavälillä järjestelyn toteutus maksaa ja uudelleenorganisointi vaatisi kaupungilta resursseja. Työehtosopimuksen muutos lisäisi henkilöstökuluja ja kaupungin alaisuudessa on kankeampi mahdollisuus reagoida palvelutarpeen muutoksiin.

Yhtiömuoto on toiminnallisesti joustavin järjestämisen tapa kiinteistönhoidolle. Yhtiömuodossa kustannusten skaalaaminen, kaupungin resurssivajeen paikkaaminen ja toiminnan muutokset on toteutettavissa ketterämmin.

Sote- ja pelastuskiinteistöjen omistusjärjestely vuoden 2026 alusta voi johtaa siihen, ettei yhtiö voi ulosmyyntirajoitusten takia myydä kaikkien kiinteistöjen hoidon palvelua. Jos kaikkien sotepe-kohteiden hoito jää kaupungin toteutettavaksi, on yhtenä vaihtoehtona järjestää kiinteistönhoito kokonaan tai osittain kaupungin markkinaehtoisessa tytäryhtiössä (Esim. Proavera Oy tai uusi perustettava yhtiö).

Kaupungin vuoden 2026 talousarviovalmistelu on lähtenyt käyntiin ja ensimmäinen valtuuston talousarvioseminaari pidetään 2.6. Kuluvan vuoden 2025 muutettu talousarvio on 1,9 miljoonaa euroa alijäämäinen ja alustavien laskelmien perusteella vuosi 2026 alijäämäinen. Maan hallituksen kehysriihi on 22.-23.4., joten sen vaikutuksia ei voida ennakoida vielä tässä vaiheessa. Lisäksi vuoden 2027 alusta voimaan tulevan valtioneosuusuudistus vaikuttaa taloussuunnitelmavuosiin.

Valmistelija	Talousjohtaja Tapani Hämäläinen puh. 0400 115256
Esittelijä	Kaupunginjohtaja Matti Tuononen
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus: 1) antaa valtuustolle tiedoksi valtuutettu Marke Tuomisen ym. 15.4.2024 jättämän valtuustoaloitteen johdosta suoritettut toimenpiteet; ja 2) ehdottaa valtuustolle, että valtuusto toteaa sanotun valtuustoaloitteen loppuun käsitellyksi.
Päätös	Hyväksyttiin. - - - - -